

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 145/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

199/2009. (VII. 1.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti lakos panaszos**¹ 2009. március 19-én előterjesztett **panaszára indult eljárásban** a 2009. július 1-jén – dr. Kaltenbach Jenő elnök, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén **született állásfoglalását**

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2009. március 19-én nyújtott be panaszt a Testület honlapján elérhető elektronikus formanyomtatványon. Beadványát a Testület felhívására aláírásával 2009. március 26-án postára adott levelében erősítette meg.

Panaszában előadta, hogy 2009. március 15-én kora délutántól Budapest belvárosában rendezvényeken vett részt. Este nyolc óra körül a Szent István téren tartózkodott. Álláspontja szerint sértette a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 59. § (1) és (3) bekezdéseiben foglaltakat, amikor a helyszínt rohamrendőrök kerítették be anélkül, hogy felszólítás elhangzott volna, és nem tették

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

lehetővé a távozást sem a rendőrök, ráadásul egy órán keresztül az elvonulást is megakadályozták. Később a távozást szűrőpróbaszerű igazoltatások kísérték.

Amikor a menet el tudott indulni a József Attila utca irányában, mögötte haladtak a rohamrendőrök, majd a tömeget megelőzve, mielőtt a Deák térre kijuthatott volna a tömeg, az utca torkolatánál sorfalat vontak. Ekkor a rendőrök közölték, hogy igazoltatás után távozhat mindenki. A panaszos hátulról először azt észlelte, hogy a rohamrendőrök a tömegre „rátöröltek”, majd dulakodás kezdődött. Ezt a panaszos csak távolról szemlélte, és amint észrevette, hogy mi zajlik, a kezét feltéve jelezte, hogy nem vesz részt a lökdösődésben. Néhány másodperc múlva a rendőrség ingerlőgázt alkalmaztak a hátulról érkező rendőrök, amely az elől álló rendőri sorfalat is elérte. A panaszos sérelmezte, hogy azután is újabb adagot fújtak a tömegre, miután mindenki megállt. A gáz a panaszosnál köhögést, fulladást, könnyezést, enyhe látászavart, orrfolyást okozott, a szeme is bepirosodott, többek hánytak is miatta. Előadta, hogy a rendőröktől a helyszínen kapott vizet.

A panaszos sérelmezte, hogy a fentiek előtt sem hangzott el semmilyen figyelmeztetés, felszólítás, és ezzel megsértették az Rtv. 15. § (1)-(2) bekezdéseiben foglaltakat.

A panaszost a helyszínen igazoltatták, táskáját átkutatták, majd távozhatott. Mivel másokkal ezt követően is a közelben maradt, újra igazoltatták, és közölték vele, hogy „nem kell az utcán tartózkodni”, inkább menjen haza.

Panaszolta, hogy a rendőrség egyik intézkedése során sem tett eleget az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének. A panaszos előadta, hogy a fentiek sértették az emberi méltósághoz való jogát, a szabad mozgás és a tartózkodási hely szabad megválasztásának jogát, valamint a gyülekezési jogát, és kérte a Testületet, hogy ügyét vizsgálja ki.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatához. A kapott dokumentációból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Budapest Rendőr-főkapitánya a 01000/12945/2009. ált. számú egyedi utasításával Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2009. március 14-én 0 órától március 16-án 8 óráig.

2) A Szent István térre 2009. március 15-én 17 óra 30 perctől 22 óráig volt bejelentett és engedélyezett demonstráció, azonban a résztvevők már 18 óra 20 perckor elhagyták a helyszínt, így a rendőrök a helyszínen felállított kordonok bontását megkezdte. 20 óra 5 perckor 100-120 fő érkezett a térre, de ez a rendőrség álláspontja szerint már

nem a bejelentett rendezvény része volt, sőt álláspontjuk szerint ez „ekkor már nem [minősült] fokozott alkotmányjogi védelemben részesülő bármiféle rendezvény[nek]”.

Mivel a rendőrség olyan információkkal rendelkezett, miszerint a tömeg a Kossuth térre kíván vonulni, az arra vezető szakaszon megerősítették a rendőri jelenlétet. Közben az érvényben lévő fokozott ellenőrzés alapján a Szent István téren jelenlévőket igazoltatták, ruházatukat és csomagjaikat átvizsgálták, ezt követően elengedték őket, tömegoszlatásra nem került sor.

3) 21 óra 10 perc körül nagyobb vonuló tömeget észleltek az Arany János utca és a Nádor utca kereszteződésénél, és „mivel erre a helyszínre nem volt vonuláshoz demonstráció bejelentve”, a József Attila utca és a Nádor utca kereszteződésénél megállították a tömeget, és a fokozott ellenőrzés keretében megkezdődött az igazoltatás.

21 óra 25 perc körül a demonstrálók egy része a rendőrsorfalra támadt, ezért „CS” típusú könnygázt vetettek be. A rendőrségi megállapítás szerint erre jogszerűen került sor, és a Rendőrségnél rendszeresített kényszerítő eszközök típusairól és fajtáiról szóló 63/2007. (XII. 23.) IRM rendelet mellékletében feltüntetett „R-92” könnygázsóró sprayt használtak.

4) A rendőrség szükségesnek tartotta megjegyezni, hogy a környéken több helyen találtak Molotov-koktélt, például a Szent István téren, a bazilika oldalában reklámtáskában, az Arany János utca és a Hercegprímás utca sarkán, a Nádor utcában. A rendezvények helyszínein, azok környezetében, például telefonfülkénél a rendőrök köveket, vasrudakat, építési törmelékkel találtak, továbbá a rendezvényhez köthető szélsőséges portálon az egyik szervező arra vonatkozó felhívást tett közzé, hogy a bazilika környékén támadásra alkalmas eszközöket rejtsenek el.

5) A rendőrség által rendelkezésre bocsátott videofelvételeken – melyeket részben rendőrök, részben résztvevő készítettek – látható, amint a Nádor utca József Attila utca felé eső végét rendőri sorfal zárta el, miközben a tömeg mögött mozgó rendőri sorfal haladt, így a tömeget szűk területre szorították be.

A tömegben értetlenség tapasztalható az eljárás miatt, és a felvételekből kitűnik, hogy az sem világos számukra, hogy mit kellene tenniük. Többen elégedetlenségüknek adtak hangot arra hivatkozva, hogy ők egy rendezvényről vonultak el, ám ezt éppen a dupla rendőri sorfal akadályozta meg.

A beszorítás megtörténtét követően az sorfal egyik végén hirtelen dulakodás kezdődött egyes résztvevők és a mögéjük érkező rendőrök között, és szinte azonnali reakcióként több rendőr célzottan könnygázsprayt használt. Ennek hatására a tömeg dulakodáshoz közel eső része szétszéledt, amelyet a szemközti rendőrsorfal nem akadályozott meg – ez vélhetően részben annak tudható be, hogy őket is elérte a könnygáz –, a legtöbb

résztevő szabadon távozhatott a rendőrök között a József Attila utca felé, annak ellenére, hogy folyamatos rendőri utasítás hallható („A zárást fenntartani!”).

6) Az ügyben született parancsnoki kivizsgálás és az intézkedő rendőrök jelentései részletesen rögzítették a könnygáz alkalmazásának körülményeit.

Az egyik jelentést tevő rendőr – aki a hátulról érkező mozgó sorfalban állt – előadása szerint azt észlelte, hogy az utca végéhez érve, a Nádor utca 2. számú ház előtt a tömeg szembefordult velük. Ekkor parancsnoki utasításra igazoltatásra szólította fel az egyik résztvevőt, aki ezt megtagadta. Ekkor az illető kezét megfogta, és közölte, hogy vele szemben ruházatátvizsgálást kíván alkalmazni. Ekkor az érintett kétszer megütötte a rendőrt, akit az ütések a sisak plexiüvegén értek. A rendőr ekkor őt a két kezénél húzva a sorfal mögé akarta húzni, azonban eközben felbotlott, hátraesett, magára rántva az intézkedés alá vont személyt, akit ekkor két kollégája lehúzott róla, majd távolabb átvizsgálták a ruházatát, és kezeit hátrabilincseltek.

A könnygázt alkalmazó rendőrök jelentése rögzítette, hogy a 40-50 fős tömegből az igazoltatás és ruházatátvizsgálás megkezdésekor egy személy rendőrtársukra támadt. Amikor ezt a tömeg észlelte, többen hirtelen támadó jelleggel léptek fel, ezért a könnygáz használata mellett döntöttek „a folyamatban lévő támadás megtörésére, valamint a további személyek támadásának elhárítására”. Mivel „a késedelem veszéllyel járt volna, illetve az intézkedés biztonságos kimenetele veszélybe került”, az előzetes felszólítást mellőzték. A keletkezett gázfelhő folytán a tömeg szétszéledt, és mivel a könnygáz a rendőröket is érintette, a támadók egy részét nem is sikerült később azonosítani.

A parancsnoki vélemények szerint a jelentésekben intézkedések jogszerűek, szakszerűek és arányosak voltak. A könnygáz alkalmazására az Rtv. 49. § (1) a) pontja alapján, a rendőrrel szemben erőszakosan fellépő személlyel szemben a testi kényszer, bilincs alkalmazására az Rtv. 47. §-a és a 48. § b-c-d) pontjai alapján került sor.

Az ügyben készült parancsnoki kivizsgálás a fentiekben túl rögzítette, hogy az érintett a tettet megbánta, rendőri bántalmazás miatt panasszal nem élt, és vele szemben hivatalos személy elleni erőszak miatt büntetőeljárás indult. Az illető előadta, hogy megijedt, amikor a hátulról mozgó rendőri sorfal nekiszorította őket a József Attila utca felőli zárást végző rendőrsorfalnak, és a tömegben vele volt édesanyja és barátnője is.

III.

A Testület megállapította, hogy a panaszost ért intézkedések érintették az emberi méltósághoz, a szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jogát, továbbá békés gyülekezési jogát [a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 54. § (1), 55. § (1) és 62. § (1) bekezdése].

1) A rendőri fellépés első szakasza a zárást követő igazoltatáshoz és ruházátátvizsgáláshoz köthető, melynek jogalapjaként a rendőrség az elrendelt fokozott ellenőrzésre hivatkozott, a Testület tehát először ennek a mögöttes felhatalmazásnak a vizsgálatát végezte el.

Az Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó, tehát jelen esetben alkalmazandó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”. Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése alapján „a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, [...] a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja”.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

Az Rtv. 97. §-ának (1) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezés szerint e törvény alkalmazásában „ruházat: az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy”.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban is utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával foganatosítható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott

ellenőrzés keretében foganatosított konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

Annak megítélése kapcsán, hogy a rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendelésének lehetőségével az említett napon indokoltan élt-e, a Testület jelentőséget tulajdonított a közelmúlt rendezvényekkel összefüggő tapasztalatainak. Ebből kiindulva, tekintettel a rendezvények és várhatóan a résztvevők igen nagy számára, alappal lehetett számítani a demonstrációk helyszínén, illetve azok közelében rendbontók megjelenésére, a közrendet és köznyugalmat megzavaró eseményekre. Ezért a Testület megítélése szerint a rendezvények helyszínéhez közeli területekre nézve a rendőrség indokoltan rendelt el fokozott ellenőrzést.

A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy fokozott ellenőrzésnek a főváros teljes területére történő elrendelése olyan esetekben, amikor rendezvény csak Budapestnek jól behatárolható területén kerül megtartásra, az arányosság követelményét nem veszi kellően figyelembe; még akkor sem, ha a rendezvényre érkezők, és az onnan távozóknak biztonságának garantálása a rendezvény konkrét helyszínénél nagyobb terület ellenőrzés alatt tartását teszi szükségessé.

Mivel a fokozott ellenőrzés elrendelése adott esetben a jogszabályi felhatalmazáson túli felhatalmazást keletkeztet, ezért a Testület a jövőre nézve is fenntartja a jogot arra, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésének indokoltságát és megalapozottságát az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményének szempontjából, konkrét egyedi ügyekben vizsgálat tárgyává tegye.

2) A panaszbeadvány azon részét illetően, amelyben a panaszos azt kifogásolta, hogy a Szent István téren a még ott tartózkodó gyülekezőket a rendőrök körbekerítették, és így kb. egy órán keresztül akadályozták a szabad elvonulásukat, a Testület a következő megállapításokat teszi. A fokozott ellenőrzést szabályozó Rtv. 30. § (3) bekezdése szerint a Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja. E jogszabályi rendelkezés azonban nem teremt jogalapot a helyszínről kilépő személyek – panaszbeadványban leírt- feltartóztatására és kiléptetésük ruházat, illetve csomag átvizsgálásához kötésére. Amennyiben egyéb speciális körülmény nem merült fel – és ilyenre a Rendőrség a panaszolt esetben az iratokból kitűnően nem hivatkozott –, a rendezvény helyszínéről (legyen az bejelentett vagy be nem jelentett) távozni kívánó személyek akár rendőrségi kordonokkal, akár rendőrsorfallal történő körbezárása és távozásuk megakadályozása ezen személyek mozgásszabadságának súlyos sérelmét valósítja meg, hiszen ilyen jellegű rendőrségi fellépést a gyülekezési jogokkal élőkkel szemben sem az Rtv., sem a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény nem tesz lehetővé. A rendőrség azzal, hogy a fent

írtak szerint nem engedték meg a panaszosnak, hogy a helyszínről távozzon, illetőleg azt átvizsgáláshoz kötötték, a Testület álláspontja szerint sértette a panaszos gyülekezési jogát is. Amint azt a Testület már a 170/2008. (XII. 17.) számú állásfoglalása Indokolása IV. részének 2) pontjában is kifejtette, a gyülekezési jog szabad gyakorlása mindenképpen magában foglalja nemcsak a szabad részvételt, de a gyülekezés vagy a rendezvény helyszínének a szabad elhagyását is. A Testület véleménye szerint az nem kizárt, hogy a rendezvényen való részvétel, olyan módon legyen korlátozva, hogy a rendőrség a rendezvényre való bejutást, az ahhoz való csatlakozást biztonsági okokból csak bizonyos pontokon teszi lehetővé (mint ahogy ez általában gyakorlat is), az azonban aggályos, ha a rendezvényen résztvevők azt – legalább meghatározott pontokon – bármikor nem hagyhatják el. A gyülekezők – így a panaszos – rendőrségi körbekerítése és meggátolásuk a helyszín elhagyásában ezért alkalmas volt arra, hogy megvalósítsa a panaszos mozgásszabadságának és gyülekezési szabadságának csekély szintet meghaladó sérelmét.

3) A Testületnek ezt követően azt kellett vizsgálnia, hogy jogszerű volt-e a távozni kívánó személyek esetében helyszínen végzett zárás, illetve annak módja.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy egy rendezvény helyszínét elhagyó csoportosulásról volt szó, akiket a rendőrség vezetői utasításra intézkedés alá kívánt vonni. Ennek kivitelezését olyan módon kívánta megoldani, amelyet a Testület korábbi állásfoglalásaiban már érintett [133/2009. (V. 13.), 134/2009. (V. 13.), 136/2009. (V. 13.), 142/2009. (V. 27.), 179/2009. (VI. 17.) számú állásfoglalások], azaz egy utcarész lezárásával, majd a résztvevők egyenkénti igazoltatását és átvizsgálását követő kiengedésével.

Az intézkedés jogalapját illetően a rendőrség azt a körülményt jelölte meg, hogy „erre a helyszínre nem volt vonulós demonstráció bejelentve”, ezért alkalmaztak – a fokozott ellenőrzésre hivatkozással – zárást és igazoltatást.

A Testület ezen jogalap vizsgálata kapcsán az alábbiakat mérlegelte. Önmagában az, hogy nem bejelentett demonstrációnak minősítenek egy vonulást, nem alapozhatja meg a zárás és igazoltatás konkrét esetben alkalmazott módját, a tömeg beszorítását. Ennek indokoltságát az alapozhatja meg, ha a rendőrségnek közvetlen információja van arra vonatkozóan, hogy a tömeg veszélyessé válhat. A konkrét esetben ilyen, közvetlen veszélyre utaló adatot a rendőrség nem jelzett; a Testület a rendezvényeket megelőzően különböző helyszíneken elhelyezett Molotov-koktélok és más eszközök, illetve a panaszolt esetben vonuló tömeg közötti összefüggést nem értékelte ilyen közvetlen kapcsolatnak. A helyszínen készített felvételek alapján inkább arra lehet következtetni, hogy a rendőrségi álláspont szerint „homogén, agresszív” tömeg valójában a zárás miatt válhatott veszélyzertet keltővé.

A Testület értékelése szerint ráadásul olyan tömegről volt szó, amely egy rendezvény helyszínét elhagyva, a rendezvényen való részvételt befejezve, megkezdte békés

elvonulását. Erre utalt a rendőrség által rendelkezésre bocsátott felvételeken a résztvevők azon beszélgetése, amelyben megjegyezték, hogy úgy ért véget az esemény, hogy nem volt velük szemben rendőri intézkedés. Mindezek alapján az elvonuló tömeget az Rtv. 59. § (3) bekezdésében foglalt védelem is megillette, miszerint „Tilos a tömeget korlátozni a helyszínről történő eltávozásban.” Ezen szabály felülbíráására csak akkor lett volna lehetőség, ha a fentiekben kifejtettek szerint a tömeg veszélyességére utaló közvetlen jelzés érkezett volna a rendőrséghez.

A Testület megjegyzi, hogy a jogalap megléte esetén is kérdéses mind az alkalmazott zárás arányossága, mind szakszerűsége, továbbá annak módja. Az intézkedések tömegre kiváltott hatása azonnali értetlenséget, felfokozott hangulatot váltott ki. A lényeges túlerőben lévő sorfalak a hátsó sorfal határozott mozgásával meglehetősen közel kerültek egymáshoz (ezt jelzi, hogy a hátsó sorfalból fújt könnygáz megbontotta a József Attila utca felől álló sorfalat). A Testület utalni kíván rá, hogy a zárás alkalmazása ráadásul a konkrét esetben végül alkalmatlanná vált a kitűzött cél elérésére, a jelenlévők igazoltatására és átvizsgálására (mivel a hangosbemondón ismételt vezetői felhívások ellenére felbomlott a sorfal). A felvételeken követhető, ahogy a tömeg megérkezésekor is tapasztalható egyfajta bizonytalanság a záró sorfal tagjaiban, felállásában.

4) A Testület ezt követően vizsgálta a könnygáz alkalmazásának konkrét körülményeit.

A panaszos hivatkozik az Rtv. 59. § (2) bekezdésére, miszerint a tömegoszlatás előtt a kérdéses „eszköz alkalmazására a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell.” A Testület megállapította, hogy a konkrét esetben – bár tényleges hatásában közelíthető a tömegoszlatáshoz – a rendőri kényszerítő eszköz valójában az Rtv. 49. § (1) a) pontjára hivatkozással vegyi eszköz alkalmazásának minősült. A hivatkozott szabály szerint „a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyónbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására” alkalmazhat a rendőr – többek között – vegyi eszközt.

A Testület megállapította, hogy a támadás megvalósult, és a tömeg fellépése adott esetben jelenthetett „közvetlen veszély”-t. A könnygáz alkalmazásának jogszerűségét illetően azonban vizsgálni kell a fokozatosság követelményét is. A Szolgálati Szabályzat 58. § (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszközök Rtv.-beli sorrendje egyúttal fokozatosságot is jelent az eszközök súlyosságát tekintve, és „súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.”

A rendőri előadásokból és a videofelvételekből megállapítható, hogy a dulakodás kialakulásakor jelentős rendőri túlerő volt a helyszínen. Figyelembe véve ezt az egyértelmű létszámbeli fölényt, továbbá hogy a rendőrt megütő személy ekkor már a földön volt, és egyik rendőri előadás sem utalt arra, hogy ekkor ő még veszélyt

jelentett volna. A körülményekből megállapítható, hogy nem az érintettel, hanem valójában a tömeggel szemben alkalmazták a könnygázt.

A Testület megállapította, hogy a dulakodás környékén jelentős számban voltak jelen a sajtó munkatársai is, és a felvételek alapján lényegében egy személyről lehet szó, aki agresszíven léphetett fel. Erre tekintettel és a rendelkezésre álló adatok elemzése után a Testület arra a megállapításra jutott, hogy amennyiben azonban a könnygáz alkalmazása az adott esetben megfelelő is volt, annak módja – a teljes eseménysor vizsgálata alapján – akkor sem tekinthető szükségesnek és arányosnak az alábbiak alapján.

A felvételek nem igazolták azt a rendőrségi állítást, hogy a tömeg agresszívan lépett volna fel, és főleg nem alapozta meg azt az eljárást, hogy az első adag könnygáz alkalmazását követően messzebbről is nagyobb sugárban, többször és az adott helyzetben indokolatlanul széles kört érintő módon fújtak a tömegre könnygázt. A tömeg viselkedése már a könnygáz alkalmazásának első esetétől inkább passzív, több felemelt kéz látszik, és a panaszos is előadta, hogy ő felemelt kézzel jelezte, hogy ellenállást nem tanúsít. Ennek ellenére a hátsó sorfalból az eseményektől távolabb álló rendőrök a könnygáz alkalmazásának első eseténél kevésbé célzottan fújtak könnygázt a tömegre, ez elérte a sajtó munkatársait, a szemközt álló rendőrsorfallal és olyan személyeket is, akik a dulakodásban nem vettek részt, agresszív fellépést távolról sem mutattak.

A Testület hivatalos tudomása szerint, más panaszügyekben megállapított tényállás szerint a szervezők a rendőrséggel történt hosszadalmas egyeztetés, illetve a korábbi időszak tapasztalatai alapján választották ezt az elvonulási útvonalat, bízva abban, hogy a Deák térre mint tömegközlekedési csomópontba jutva mindenki biztonságos körülmények között tud hazautazni.

A Testület kiemeli, hogy az a körülmény, hogy a könnygáz olyan személyeket is elért, akik nem léptek fel támadólag, nem teszi annak alkalmazását jogszerűtlenné. Azonban a fentiekben kifejtettek szerint – a jogalapot, a szükségesség és arányosság, továbbá a szakszerűség kérdését, az alkalmazás módját vizsgálva – a Testület megállapította, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása súlyosan sértette a panaszos emberi méltósághoz, szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jogát, továbbá békés gyülekezési jogát.

5) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök az igazoltatások során nem tettek eleget az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt formai eljárási szabályoknak. A Testületnek nem állt rendelkezésére olyan bizonyíték, amely alapján megnyugtatóan állást tudott volna foglalni az igazoltatás formáságai kapcsán.

IV.

A fentiek szerint a Testület megállapította a panaszos szabadsághoz, személyi biztonságához és emberi méltóságához való jogának súlyos sérelmét, és a rendelkező részben foglaltak szerint foglalt állást.

Budapest, 2009. július 1.

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Fernczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület